

JAARVERSLAG

Den Haag

2023

Foto: © Art At Picture Jaap Binsma

COMMISSIE VAN TOEZICHT
ARRESTANTENZORG

CTA

Den Haag, 1 maart 2024

Commissie van Toezicht Arrestantenzorg Den Haag
Postbus 264
2501 CG Den Haag
Website: www.toezichtarrestantenzorg.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Samenvatting en aanbevelingen	3
3. Samenstelling, taken en werkwijze van de commissie	5
4. Bevindingen	11
I Insluiting/ Binnenkomst arrestant	11
II Verblijf/Huisvesting	11
III Verblijf/ Verzorging en bejegening	12
IV Veiligheid, Calamiteiten en BHV	14
V Bijzondere aandachtspunten	15
VI Ontvangst, rondleiding, verkregen informatie	15
VII Eventuele toevoegingen	15
VIII Specifieke aandacht voor jeugdigen, verslaafden, psychische aandoeningen	16
IX Bevindingen van arrestanten	16
Bijlage: overzicht locaties eenheid	18

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van de Commissie Toezicht Arrestantenzorg (CTA) van de politie-eenheid Den Haag (hierna: commissie). De commissie brengt jaarlijks (uiterlijk 1 maart), door middel van een jaarverslag, rapport uit aan de Korpschef over haar werkzaamheden en bevindingen over het voorgaande jaar. De Korpschef zendt het jaarverslag, alsmede het verslag over de wijze waarop hij gevolg heeft gegeven aan dit jaarverslag, uiterlijk 1 mei aan de Minister van Justitie en Veiligheid. De commissie brengt dit jaarverslag ook ter kennis aan de politiechef en burgemeesters binnen de politie-eenheid. Dit jaarverslag is openbaar.

In dit jaarverslag wordt ingegaan op een aantal aspecten van de commissie en haar onderzoek. Hoofdstuk twee betreft een samenvatting van dit jaarverslag met daarbij door de commissie gedane aanbevelingen. Het derde hoofdstuk gaat over de wettelijke basis van de commissie, alsmede haar samenstelling, taak en werkwijze. In hoofdstuk vier komen de bevindingen van de commissie aan bod. Tot slot treft u in de bijlage een overzicht van de locaties van de politie-eenheid Den Haag aan.

2. Samenvatting en aanbevelingen

Inleiding

In 2023 heeft de commissie 170 (2022:140) inspectiebezoeken uitgevoerd, verspreid over 31 locaties. In totaal zijn hierbij 539 (2022:384) ingeslotenen aangetroffen, met 172 (2022:116) daarvan is een gesprek gevoerd.

Inspectieresultaten

De commissie heeft vastgesteld dat er verbeterlagen zijn gemaakt op het gebied van de bedrijfshulpverlening (BHV). Vrijwel overal zijn ontruimingsoefeningen gehouden. De commissie vraagt extra aandacht voor de frequentie van de ontruimingsoefeningen. Deze dienen minstens twee keer per jaar plaats te vinden, waarbij eenmaal de oefening het hele pand betreft. Blijvende aandacht vraagt de commissie voor de incomplete en gedateerde verbanddozen en het verstrijken van de expiratiedatum van de pads van de Automatische Externe Defibrillators (AED's). Eind 2023 is een pilot gestart om de controle van deze 'harde' zaken door de teams zelf te laten uitvoeren (peerreview). De commissie verwacht dat met het zelf controleren het eigenaarschap en daarmee de bewustwording zal worden versterkt. Steekproefsgewijs zal de commissie haar inspecties bij de teams betrokken bij deze pilot blijven uitoefenen. De resultaten van deze pilot worden in 2024 naar verwachting over de hele eenheid geïmplementeerd.

In 2023 constateerde de commissie opnieuw enkele keren hiaten in het login-systeem van de ingeslotenen. De commissie constateerde in 2023 tevens steeds vaker dat bij het verwerken van de insluitingsfouillering niet overeenkomstig de voorschriften wordt gehandeld. Het gaat dan met name over het onvoldoende registreren van de ingenomen zaken en het vervolgens niet laten tekenen van de fouilleringszak door de ingeslotene en/of politieambtenaar. Hoewel de problematiek van het expireren van voeding door een enkel team voortvarend is opgepakt, blijft dit onderwerp punt van aandacht.

De politie heeft bij de verzorging van ingeslotenen regelmatig te maken met agressief of intimiderend gedrag. Om voldoende veiligheid te kunnen waarborgen van eenieder die zich op het cellencomplex bevindt, is in 2023 de ambtsinstructie aangepast waarin het toepassen van hulpmiddelen voor ingeslotenen¹ is opgenomen. Inzetten van deze hulpmiddelen mag alleen door daarvoor opgeleide arrestantenverzorgers en derhalve alleen in de cellencomplexen. Medio 2023 is de politie begonnen met de uitvoering van deze bevoegdheid. De commissie werd in 2023 een (1) keer geïnformeerd over de inzet van vrijheidsbeperkende middelen. Een evaluatie over de inzet van deze hulpmiddelen zal in 2024 plaatsvinden. Opvallend (ten opzichte van vorige jaren) blijft het lage aantal meldingen pogingen suïcide. Mogelijk heeft dit te maken met de wijze van registreren. De commissie constateerde dat kwetsbare ingeslotenen, zoals mensen met psychiatrische/verslavingsproblematiek en jeugdigen (<18 jaar) met zorg behandeld werden. Bij de ingesloten jeugdigen constateerde de commissie een enkele keer dat er geen vast contactpersoon was aangesteld en bleek dat niet altijd bekend is, dat een jeugdige lectuur en/of studiemateriaal op cel mag hebben.

Aanbevelingen

Afrondend komt de commissie voor het komende jaar tot de volgende aanbevelingen:

- **Bedrijfshulpverlening:** draag blijvend zorg voor een consequente naleving van de verplichtingen omtrent de Bedrijfshulpverlening. Het houden van tabletop-oefeningen is en blijft een aanvulling, maar nog altijd blijft het fysiek houden van een ontruiming uitgangspunt;
- **Informatie over ingeslotene:** draag zorg voor de zorgvuldige registratie van alle handelingen jegens verdachten in het politiebedrijfsprocessensysteem, in het

¹ Artikel 35a van de Ambtsinstructie politie, Kmar en andere opsporingsambtenaren.

bijzonder de pogingen suïcide van arrestanten welke niet altijd volgens de voorgeschreven formulieren zijn vastgelegd. Dit verdient meer aandacht en zorgvuldigheid;

- Insluitingsfouillering: draag zorg voor een uniforme afhandeling van de insluitingsfouillering, het registreren, de ondertekening en de afgifte van een bewijs.
- Voeding: draag zorg voor zorgvuldige verstrekking, opslag en aanbod van voeding en zorg dat duidelijk is wie daarvoor verantwoordelijk is.

3. Samenstelling, taken en werkwijze

Samenstelling van de commissie

De commissie bestond in het verslagjaar 2023 uit de volgende leden:

- mevrouw A.C. Bruinsma-van der Meer, unithoofd bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (voorzitter)
- de heer drs. M.H. van der Hoeven, senior adviseur bij de Nationale ombudsman (vicevoorzitter)
- mevrouw mr. E.E. Schotte, rechter bij de rechtbank Den Haag;
- mevrouw mr. drs. A. Gasmi, integriteitscoördinator Kern ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport;
- de heer drs. E.G. van Ankum, vml. militair-arts en vml. senior inspecteur IGZ;
- mevrouw mr. E.C.M. Nulkes, procesregisseur Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden;
- de heer B. Russchen, manager Ambulancezorg Haaglanden/algemeen commandant gezondheidszorg.

Ambtelijke ondersteuning vanuit de eenheid Den Haag, Staf, afdeling

Bestuursondersteuning: mevrouw H.G.M. Burghout.

Taken van de commissie

De commissie ziet toe op de huisvesting, veiligheid, verzorging, bejegening en vervoer van ingeslotenen door de Eenheid Den Haag. Op verzoek van het bestuur van de rechtbank te Den Haag verricht de commissie ook inspecties in het cellencomplex van het Paleis van Justitie. In 2023 heeft de commissie hier vier keer een inspectie uitgevoerd.

In dit jaarverslag brengt de commissie verslag uit van haar werkzaamheden in 2023. Op grond van artikel 50 lid 1 onder b van Besluit Beheer Politie brengt de commissie jaarlijks uiterlijk 1 maart verslag uit aan de Korpschef van politie van haar werkzaamheden en bevindingen. Het verslag wordt ook ter kennis gebracht van de politiechef en de burgemeesters in haar eenheid.

Werkwijze van de commissie Den Haag

De leden van de commissie bezoeken onaangekondigd in wisselende koppels de cellencomplexen en basisteams op verschillende dagen en tijdstippen. Bij deze inspecties wordt gesproken met de Operationeel Commandant (OPCO) c.q. het personeel dat is belast met arrestantentoezicht. Onder begeleiding van een politieambtenaar bezoeken de commissieleden de ruimten waar arrestanten kunnen verblijven en spreken zij met arrestanten (voor zover aanwezig of niet in verhoor en voor zover zij de commissie te woord willen staan). Onduidelijkheden en tekortkomingen die ter plekke kunnen worden verholpen, worden doorgaans direct met de rondleider besproken.

Van elk inspectiebezoek wordt een schriftelijk verslag gemaakt. Dit verslag wordt toegezonden aan de betreffende teamchef en de teamleiding van de afdeling Arrestantentaken. In de reguliere vergadering van de commissie worden de inspectieresultaten besproken en naar aanleiding daarvan worden aandachtspunten voor de komende inspectieronde vastgesteld. De commissie gaat ervan uit dat naar aanleiding van de door de commissie opgestelde rapportages teamchefs extra alert zijn op een signaleerde situatie of gang van zaken. Wanneer problemen zich blijven voordoen, treedt de teamchef Arrestantentaken op in overleg met de betrokken teamchef van het betreffende basisteam en zo nodig met het sectorhoofd.

Naast periodieke gesprekken tussen de secretaris en de teamchef Arrestantentaken neemt de teamchef Arrestantentaken ook deel aan de bijeenkomsten van de commissie, zodat over beleidsmatige onderwerpen van gedachten kan worden gewisseld.

In 2023 heeft de Commissie 170 (2022:140) inspectiebezoeken uitgevoerd, verspreid over 31 locaties. In totaal zijn hierbij 539 (2022:384) ingeslotenen aangetroffen. Met 172 (2022:116) daarvan is een gesprek gevoerd (32%). Het ten opzichte van 2022 verhoogde aantal inspectiebezoeken valt te verklaren door het halverwege 2022 genomen besluit van de commissie om de frequenties van de inspecties aan te passen. De commissie besloot zich meer te gaan richten op de locaties waar zich voornamelijk de arrestanten bevinden, zoals de cellencomplexen en districts bureaus. Deze wijziging, ingezet in 2022, geeft hierdoor een vertekend beeld in het aantal bezoeken. Deze keuze houdt tevens in dat de teams met alleen ophoudkamers minder frequent zullen worden bezocht door de commissie. De nieuwe werkwijze doet recht aan de intentie van de commissie om vaker in gesprek te kunnen gaan met de ingeslotenen en zo te informeren naar hun welbevinden. De commissie spreekt niet alleen met de ingeslotenen, maar heeft ook aandacht voor het handelen van de arrestantenverzorgers en het effect dat dit heeft op de ingeslotenen.

Eind 2023 is in de districten A (Den Haag Centrum) en D (Zoetermeer-Leidschendam/Voorburg) begonnen met het door de teams zelf controleren van infrastructurele en/of logistieke zaken zoals het controleren van expiratedata van brandblussers, verbanddozen en voeding (peerreview). Begin 2024 zal de pilot peerreviews worden geëvalueerd en zal begonnen worden dit verder uit te breiden naar de overige districten. De peerreviews zullen bijdragen aan een nog grotere bewustwording bij de teams zelf. De commissie zal steekproefsgewijs deze onderdelen wel blijven controleren.

De commissie werd bij haar inspectiebezoeken in 2023 in het algemeen professioneel en correct bejegend. Een (1) keer kon een rondleiding niet plaatsvinden in verband met de opschaling van het team bij een ernstig incident.

Bijeenkomsten

In 2023 is de commissie vijf keer bijeengekomen om algemene zaken en de bevindingen van de inspecties te bespreken. Alle bijeenkomsten vonden fysiek plaats. Onderwerpen die aan bod kwamen zijn:

- Het houden van ontruimingsoefeningen. Deze dienen elk jaar minimaal twee keer gehouden te worden. Locatie-coördinatoren op de teams zijn belast met kennisoverdracht.
- De media-aandacht voor de aanwezigheid van het CTA bij de afhandeling van aangehouden demonstranten van Extinction Rebellion (XR).
- De mededeling dat de Wet openbare overheid (WOO) ook van toepassing is op het CTA.
- Het uitblijven van meldingen poging suïcide.
- De door het CTA geconstateerde onregelmatigheden bij het zorgvuldig opslaan van medicatie, vallend onder de toezichtstaak van de IGJ (Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd).
- De uitleg en demonstratie van het gebruik van vrijheidsbeperkende middelen.
- De zichtbare toename van mensen met onbegrepen gedrag.
- Het geconstateerde verschil met de afhandeling van de insluitingsfouillering.
- Het niet altijd zorgvuldig loggen in het algemeen en in het bijzonder als het om medische aangelegenheden gaat.
- De ontwikkeling van een app voor het spoelen van de oogdouche(s).
- De aandacht voor bureaus waar ingeslotenen kort (twee uur) verblijven.
- De toenemende aanwezigheid van parketgesignaleerden op de cellencomplexen.
- De personeelskrapte en de behoefte aan een gedegen opleiding arrestantenbeveiliger.

De landelijke vergadering van het LC CTA vond in 2023 twee keer (4 juli en 6 december) plaats en werd bijgewoond door respectievelijk de vicevoorzitter, de voorzitter en de ambtelijk secretaris.

Op 23 mei 2023 vond het eindejaarsgesprek met de eenheidsleiding, de heer T. Koklu (Hoofd Operatiën, plv. politiechef), de portefeuillehouder arrestantenzorg de heer E.J.H.M. Beld, in aanwezigheid van de voorzitter, de vicevoorzitter, de teamchef Arrestantentaken mevrouw J.M. Helderman en de ambtelijk secretaris plaats. Besproken werd de beduidend zichtbare verbetering van het houden van de ontruimingsoefeningen. Uitdaging zal zijn om deze positieve tendens vast te houden. De krapte in de personeelsbezetting is besproken en het mede daardoor niet kunnen uitvoeren van het Engelse model. Het houden van peerreviews en de rol van het CTA daarin werd met instemming door de eenheidsleiding ontvangen. De toename van jeugdige ingeslotenen wordt erkend als een fors maatschappelijk probleem, alsook het landelijk toenemen van arrestanten met onbegrepen gedrag. Daarnaast nog het niet accuraat bijhouden van de login. Tevens werd de meerwaarde van het plaatsen van adviseurs bedrijfsvoeringsspecialisten op de teams benoemd. Als laatste de constatering van het CTA dat de bejegening van de politiemedewerkers richting de ingeslotenen door hen overwegend goed en professioneel wordt bevonden.

Op 9 november 2023 vond een kennismakingsgesprek met de nieuwe politiechef van Den Haag, mevrouw F.J. Krukkert, de voorzitter en de vicevoorzitter van de commissie plaats.

Inspectieresultaten

De commissie stelt vast dat de kwaliteit van de arrestantenzorg over 2023 in grote lijnen op voldoende niveau is gebleven. Zij constateert tegelijkertijd dat op belangrijke thema's waaronder Bedrijfshulpverlening (BHV) grote verbeterlagen zijn gemaakt. De commissie vertrouwt erop dat deze positief ingezette lijn voor wat betreft BHV in 2024 continueert. Dat er in dit jaarverslag nog geen score van 100% kan worden genoteerd, is debet aan verschillende oorzaken. Het is nog niet bij alle basisteams bekend dat de verslagen van de ontruimingsoefeningen in de daarvoor bestemde noodkoffer dienen te worden opgeborgen. Een enkele keer wordt alsnog het verslag nagezonden, daar het niet aantreffen door de commissie wordt gezien als 'niet gehouden'. Het hoofd bedrijfshulpverlening heeft een overzicht verstrekt met daarin de aan haar toegezonden ontruimingsverslagen. Dit overzicht verschilt van hetgeen de commissie ter plaatse heeft kunnen constateren. Met het hoofd bedrijfshulpverlening zijn hernieuwde afspraken gemaakt om voor wat betreft dit onderwerp nauwer samen te werken, zodat in het jaarverslag 2025 over dit onderwerp een zorgvuldiger beeld kan worden geschetst. De commissie vraagt blijvend aandacht voor de incomplete en gedateerde verbanddozen en het verstrijken van de expiratedatum van de pads van de AED's. Verder constateert de commissie nog te vaak dat er hiaten zitten in het login-systeem van de ingeslotenen. Bij met name de basisteams gaat het over het niet registreren van controles in de nachtelijke uren. Bij de cellencomplexen constateerde de commissie twee keer dat de verstrekte medicatie en het bezoek van de (politie)arts niet was gelogd. Een terugkerend onderwerp is het verstrijken van de expiratedatum van de voeding. De commissie constateerde dat bij een aantal bureaus medewerkers verantwoordelijk zijn gemaakt om hier geregeld op te controleren en het bijhouden van een overzichtslijst, wat een zichtbare verbetering opleverde. Op een aantal bureaus is geen voeding meer voorradig vanwege het vrijwel ontbreken van arrestanten. Hier staat de commissie achter. Indien nodig wordt gehandeld naar bevind van zaken. Hoewel dit slecht incidenteel voorkomt (in 2023 twee keer geconstateerd) blijft de commissie aandacht vragen voor het afleggen van het wapen (en stroomstootwapen) in

de politiecellencomplexen en/of andere ruimtes waar zich arrestanten kunnen bevinden. Dit met het oog op ieders veiligheid.

De commissie constateerde tevens dat kwetsbare ingeslotenen, zoals mensen met psychiatrische/verslavingsproblematiek en jeugdigen (<18 jaar) met zorg behandeld werden. Zij vraagt extra aandacht om bij jeugdigen rekening te (blijven) houden met het feit dat zij onder een speciaal regime vallen en dat aan een jeugdige ingeslotene altijd een vast contactpersoon dient te worden gekoppeld. Jeugdigen hebben in beginsel ook recht op lectuur en studiemateriaal in hun cel.

Voor de eenheid Den Haag kenmerkte het jaar 2023 zich wederom door een groot aantal gehouden vergunde en niet vergunde demonstraties. Bij grote al dan niet aangekondigde evenementen worden arrestanten afgehandeld middels de zogenoemde ARAF-methode. Meerdere keren werd de commissie geïnformeerd over een aangekondigde danwel spontane demonstratie, zodat eventueel een extra inspectie uitgevoerd kon worden. Op zaterdag 28 januari 2023 werd de commissie geïnformeerd over een spontane demonstratie van Extinction Rebellion, waarbij in totaal 768 mensen werden aangehouden. De commissie werd voortijdig geïnformeerd over de aangekondigde demonstratie van Extinction Rebellion op 11 maart 2023 door middel van bezetting van de A12/Utrechtsebaan in Den Haag. De burgemeester kondigde een noodbevel af wegens vrees voor verstoring van de openbare orde en veiligheid en gaf toestemming voor gebruik van de waterwerper. Tegelijkertijd vond er in het Zuiderpark een demonstratie van Farmers Defence Force plaats. De commissie was op 11 maart in wisselende koppels aanwezig en constateerde dat het verwerken van de ruim 700 arrestanten goed en strak georganiseerd was, waarbij aandacht was voor eventuele medische hulp. Op 9 september 2023 vond wederom een door Extinction Rebellion aangekondigde demonstratie plaats. Naar schatting waren er meer dan tienduizend arrestanten. Voor het verwerken van de arrestanten werd door de politie gebruik gemaakt van het ADO-stadion. Alleen de strafrechtelijke arrestanten werden via de ARAF-methode op het hoofdbureau aan de burgemeester Patijnlaan afgehandeld. De commissie heeft bij beide locaties een inspectie gehouden en geen onregelmatigheden aangetroffen. Gedurende de daarna nog voortdurende demonstratiemarathon van Extinction Rebellion gehouden tot en met 5 oktober 2023, werd de commissie steeds door de teamchef Arrestantentaken op de hoogte gehouden van het verdere verloop. Alleen op 17 september 2023 heeft de commissie nogmaals een inspectie gehouden en constateerde dat de organisatie van de politie goed op orde was.

Op 30 oktober 2023 was er een pro-Palestina demonstratie. De commissie werd hierover niet geïnformeerd. De commissie heeft opnieuw afspraken gemaakt om haar, indien mogelijk, tijdig te informeren over spontane en of aangekondigde demonstraties met grote aantallen arrestanten zodat zij daarop kan acteren.

Incidenten

In 2023 zijn 6 (2022: 12) pogingen suïcide gemeld bij de commissie. Vier pogingen vonden plaats in het cellencomplex Gouda en twee in het cellencomplex Den Haag. Net als in 2022 vraagt de commissie aandacht voor het melden van pogingen. De commissie heeft vernomen dat het formulier in het politiebedrijfsprocessensysteem voor onduidelijkheid zorgt. Ook blijkt dat de interpretatie of het een poging suïcide betreft of bijvoorbeeld een vorm van zelfmutilatie, een bron van discussie blijft. De commissie sluit niet uit, dat niet altijd een correcte verslaglegging wordt gemaakt. Vanaf november 2023 wordt door de teamchef Arrestantentaken iedere maand een query gedaan met behulp van steekwoorden, om op deze wijze meer zicht te krijgen op het al dan niet juist registreren. De commissie werd op 8 november 2023 geïnformeerd over een onwelwording van een ingeslotene in de gang van het cellencomplex Gouda. De ingeslotene is met een ambulance overgebracht naar het ziekenhuis en de betrokken

politied medewerkers is collegiale ondersteuning aangeboden. In 2023 is de commissie een (1) maal geïnformeerd over de inzet van een vrijheidsbeperkend middel en het cellencomplex Gouda.

De commissie heeft in 2023 geen meldingen van incidenten ontvangen van het Paleis van Justitie.

Thema 2023

De zorg voor personen met geestelijke gezondheidsproblematiek binnen de arrestantenzorg bleef ook in 2023 een punt van aandacht. Vanuit het LC CTA werd verzocht om meer inzicht te verkrijgen in deze problematiek en de verantwoordelijkheid die op de politie rust om tijdig adequate zorg te bieden. De commissie erkende in haar jaarverslag van 2022 al dat er niet alleen een grote verantwoordelijkheid rust op de politie, maar dit ook een bepaalde mate van deskundigheid vergt van de politied medewerker in het algemeen en de arrestantenzorger in het bijzonder. De keren dat de commissie tijdens haar inspectie met dergelijke gevallen te maken kreeg, constateerde zij dat de ingeslotene met alle zorg werd behandeld. De commissie concludeert dat er te allen tijde situaties zullen zijn waar de politie als eerste ter plaatse is en zal moeten handelen. De politie heeft ook een zorgplicht en wordt geacht hulp te verlenen indien nodig. Dit vergt van de politie een bepaalde expertise en de commissie bepleit dat dit meegenomen wordt in de opleiding voor arrestantenzorger.

In hoofdstuk 4) Bevindingen, zal naast de gemaakte verbeterlagen naar aanleiding van de aanbevelingen in het jaarverslag van 2022, tevens uitgebreid worden stilgestaan bij de door de commissie gedane aanbevelingen voor het jaar 2024.

Aanbevelingen 2023

In het jaarverslag van 2022 heeft de commissie de volgende aanbevelingen gedaan:

- Bedrijfshulpverlening: draag blijvend zorg voor een consequente naleving van de verplichtingen omtrent de Bedrijfshulpverlening. Het houden van tabletop-oefeningen is en blijft een goede aanvulling, maar nog altijd blijft het fysiek houden van een ontruimingsoefening uitgangspunt;
- Informatie over ingeslotene: draag zorg voor de zorgvuldige registratie van alle handelingen jegens verdachten in het politiebedrijfsprocessensysteem (BVH), in het bijzonder de pogingen suïcide van arrestanten welke door middel van het voorgeschreven formulier in BVH moeten worden vastgelegd;
- Voeding: draag zorg voor zorgvuldige verstrekking, opslag en aanbod van voeding en zorg dat duidelijk is wie daarvoor verantwoordelijk is.

Aanbevelingen 2024

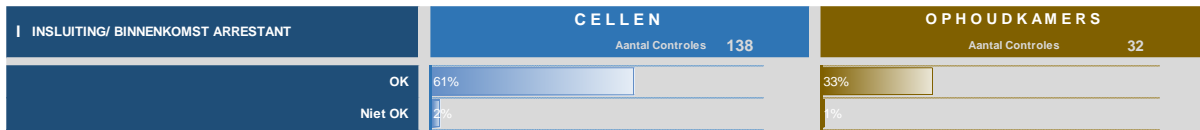
In dit jaarverslag doet de commissie voor 2024 de volgende aanbevelingen:

- Bedrijfshulpverlening: draag blijvend zorg voor een consequente naleving van de verplichtingen omtrent de Bedrijfshulpverlening. Het houden van tabletop-oefeningen is en blijft een goede aanvulling, maar nog altijd blijft het fysiek houden van een ontruiming uitgangspunt;
- Informatie over ingeslotene: draag zorg voor de zorgvuldige registratie van alle handelingen jegens verdachten in het politiebedrijfsprocessensysteem, in het bijzonder de pogingen suïcide van arrestanten welke niet altijd volgens de voorgeschreven formulieren zijn vastgelegd. Dit verdient meer aandacht en zorgvuldigheid;
- Insluitingsfouillering: draag zorg voor een uniforme afhandeling van de insluitingsfouillering, het registreren, de ondertekening en de afgifte van een bewijs.

- Voeding: draag zorg voor zorgvuldige verstrekking, opslag en aanbod van voeding en zorg dat duidelijk is wie daarvoor verantwoordelijk is.

4. Bevindingen

I Insluiting/Binnenkomst arrestant

De commissie treft niet altijd ingesloten en aan tijdens haar inspecties. Deze cijfers zijn gebaseerd op de locaties waar zich op dat moment wel ingesloten en bevonden. Onderstaande punten betreffen hoofdzakelijk de cellencomplexen. De commissie heeft deze omissies in 2023 een (1) keer bij de ophoudkamers geconstateerd.

Informatie over ingeslotene

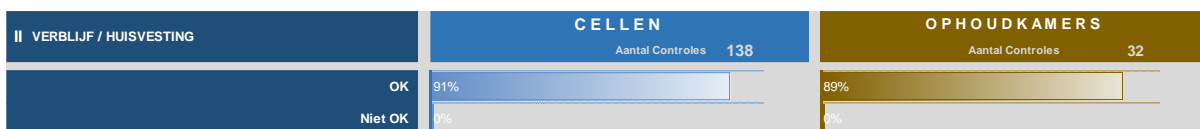
In 2023 is zes keer (2022:10) informatie over de ingeslotene niet correct vastgelegd. De commissie constateerde hiaten in de login-gegevens in met name de nachtelijke uren en de tijd tussen 06:00 uur en 09:30 uur (betreft de interne overdracht). Ook constateerde de commissie met name bij de cellencomplexen Leiden (1x) en Gouda (1x) dat het verstrekken van medicatie en het bezoek van de politiearts niet was verwerkt in het login-systeem van de politie.

De commissie beveelt aan om acties ten aanzien van ingesloten en zoveel mogelijk direct in te voeren en hierover tevens goede afspraken te maken met de diverse disciplines, zoals de recherche.

Fouilleren

In 2023 heeft de commissie tien keer (2022:6) geconstateerd dat niet overeenkomstig de voorschriften (artikel 30 van de Ambtsinstructie) wordt gehandeld. Het gaat dan met name over het onvoldoende registreren van de ingenomen zaken en het vervolgens niet laten tekenen van de fouilleringszak door de ingeslotene en/of politieambtenaar. De commissie constateerde tevens dat er op de teams kennelijk verschillende werkwijzen worden gehanteerd. In vergelijking met 2022 is door deze onduidelijkheid op de teams een terugval geconstateerd voor wat betreft het handelen conform voorschriften.

II Verblijf/huisvesting

Onderbrengen arrestanten

Evenals voorgaande jaren konden niet het gehele jaar op alle bureaus arrestanten worden en/of gedeeltelijk worden ondergebracht. Redenen hiervoor zijn, voorzover bekend, capaciteit c.q. zomerrooster of verbouwing. Het betrof de bureaus Zoetermeer (niet goed werkend ventilatiesysteem) en het cellencomplex Den Haag (vakantie, personeelskrapte en lekkages) als gevolg waarvan tijdelijk een vloer gesloten werd.

Bureaus waar geen ingesloten en meer worden ondergebracht, worden toch door de commissie geïnspecteerd. Reden is dat zolang de sloten van de cellen/ophoudkamers niet zijn verwijderd er toch (incidenteel) gebruik van kan worden gemaakt. Gebleken is, dat in geval van zogenaamde 6-uurszaken en artikel 8 Wegenverkeerszaken met regelmaat gebruik wordt gemaakt van de ophoudkamers. De commissie constateerde bij bureau

Katwijk dat een aantal (3) cellen gebruikt werden voor het opslaan van inbeslaggenomen goederen. In overleg met het LC CTA is besloten, dat nu duidelijk is dat deze cellen niet snel inzetbaar kunnen zijn, hier een uitzondering voor te maken met de afspraak dat als de cellen weer in gebruik worden genomen de commissie hierover geïnformeerd wordt.

Opvallend zijn de parketgesignaleerden die de commissie aantrof op de cellencomplexen Leiden, Gouda en Den Haag. Bij celtekort bij de DJI kunnen arrestanten hun voorlopige hechtenis of afgestraften hun straf maximaal tien dagen in een politiecel uitzitten. De kans bestaat dat het probleem bij DJI hiermee het probleem van de politie wordt. Hoewel deze groepen binnen de PI's andere privileges hebben dan in de politiecellen, is het gestelde in het Reglement Arrestantenzorg van toepassing.

Cellen/ophoudkamers & gangen

Een punt van aandacht is het beschadigd pleisterwerk in cellen, vloeren en op de luchtplaats. Beschadigd pleisterwerk en loszittende stukken stucwerk kunnen voor een onveilige situatie zorgen. Het is algemeen bekend dat ingeslotenen heel creatief zijn met het verzinnen van manieren om zichzelf te beschadigen. Ook werd drie keer geconstateerd dat een intercom niet naar behoren werkte en vier keer dat (nood)verlichting defect was. Over het algemeen werden de bevindingen van de commissie voortvarend opgepakt.

In oktober vroeg de teamchef arrestantentaken de commissie aandacht voor de ernstige lekkage in de gangen van het cellencomplex Den Haag. Gelet op de bouw van een nieuw politiepand en de verkoop van dit inmiddels sterk verouderde pand, zal voorlopig worden volstaan met het zoveel mogelijk opknappen van de verouderde leidingen.

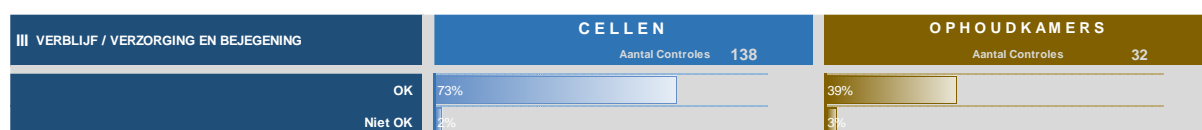
Over het algemeen constateerde de commissie dat de ruimtes, ook waar in beginsel geen arrestanten worden opgehouden, schoon zijn en goed worden onderhouden.

(Oog)douches/toilet

Tot 1 januari 2021 ontving de commissie twee keer per jaar een overzicht van de uitgevoerde legionellabemonsteringen binnen de bureaus. De uitvoering van de legionellabemonsteringen is sinds 1 januari 2021 overgegaan naar een andere instantie. Sinds 2021 ontvangt de commissie geen overzichten meer van de legionellabemonsteringen. Wel is de commissie in 2023 op de hoogte gebracht van de langdurige legionellabesmetting in bureau Wassenaar, waardoor de oogdouche op de binnenplaats gedurende deze periode buiten gebruik werd gesteld.

Doorspoelen van de oogdouches gebeurt bij de meeste bureaus automatisch. Bij de bureaus waar dat niet gebeurt, constateert de commissie nog verschillen in de uitvoering, zoals bijvoorbeeld het alsnog handmatig doorspoelen, ondanks het automatische systeem. De commissie constateerde bij bureau Jan Hendrikstraat dat het doorspoelen tegenwoordig middels een app wordt bijgehouden. Wellicht is het mogelijk deze app eenheidsbreed door te voeren.

III Verblijf/verzorging en bejegening

Voeding

In 2023 constateerde de commissie 26 keer (2022:23) een overschrijding van de houdbaarheidsdatum van voedingsmiddelen. Dit is bij zowel de cellencomplexen als de ophoudkamers aangetroffen. Opvallend is dat het negen keer ging om geëxpireerde boterkuipjes en het zes keer speciale voedingsmiddelen betrof, zoals glutenvrij brood en koosjere maaltijden. Ondanks de in 2022 positieve ontwikkelingen door het aanwijzen van bijvoorbeeld een vaste toezichtsfunctaris en het niet meer voorradig hebben van voeding op een aantal bureaus, blijft de commissie hernieuwd aandacht voor dit onderwerp vragen. Op deze manier kan tevens onnodige verspilling van voedingsmiddelen worden voorkomen.

Medische verzorging

In 2023 heeft de commissie twaalf keer (2022:18), waarvan zes keer bij bureaus met alleen ophoudkamers, geconstateerd dat de medische verzorging op het moment van inspecteren niet in orde was. Het betrof hier het niet compleet zijn of geëxpireerde inhoud van de verbanddozen (9) en/of het ontbreken van de medische checklist (3). De commissie controleert of de expiratiedatum van de pads van de AED's zijn verlopen. De pads (elektrodes) bevatten een gel die zorgt voor een goede geleiding van de elektriciteit die nodig is om te defibrilleren. De pads drogen ook in de verpakking uit. Dit maakt de AED onbruikbaar en hierdoor ontstaat een ongewenste en gevaarlijke situatie. In 2023 constateerde de commissie vier keer (2022:3) dat de expiratiedatum van de pads was verlopen.

Bij een inspectie aan het cellencomplex Den Haag kreeg de commissie de uitleg hoe wordt omgegaan met medische klachten bij ingeslotenen. De verpleegkundige is hiervoor in beginsel het eerste aanspreekpunt. Bij afwezigheid van de verpleegkundige heeft de assistent coördinator (ACO) toegang tot de werkruimte van de verpleegkundige en kan hij/zij bijvoorbeeld paracetamol pakken. De commissie constateerde dat diverse medische artikelen, zoals medicamenten en infuusnaalden, waren geëxpireerd. De senior verpleegkundige van Arts en Zorg is hiervan op de hoogte gesteld, daar de medische dienst en niet de politie hiervoor verantwoordelijk is. Bij hernieuwd bezoek werd verteld dat dit punt is aangepakt.

Voor wat betreft de medische checklist is sinds 2021 een grote verbetering gemaakt. Vanuit de teamleiding Arrestantenzorg is de geplastificeerde checklist verstrekt met het verzoek deze op te hangen bij de voorgeleidingsbalie/fouilleringsruimte. In 2023 constateerde de commissie dat drie keer (2022:6) de medische checklist ontbrak en/of niet op de daarvoor afgesproken plek hing. Bij de daaropvolgende inspectie bleek bij vrijwel alle bureaus de checklist op de afgesproken locatie aanwezig te zijn.

Hygiëne

De commissie constateerde in 2023 een (2022:5) keer dat de schone en vuile was niet van elkaar gescheiden waren opgeslagen. Anders dan bij de in 2022 gedane constatering ging het dit keer om een net gevulde wascontainer die nog niet was opgehaald.

IV Veiligheid/ Calamiteiten en BHV

IV VEILIGHEID / CALAMITEITEN EN BHV	CELLEN		OPHOUDKAMERS	
		Aantal Controles 138		Aantal Controles 32
OK	79%	69%		
Niet OK	1%	1%		

Aanbevelingen vorig jaar

In de jaarverslagen 2020, 2021 en 2022 heeft de commissie de volgende aanbeveling gedaan:

“Draag zorg voor een actueel verslag van de (jaarlijkse) ontruimingsoefening in combinatie met een volwaardige evaluatie (Veiligheid/BHV).” Ook landelijk is dit onderwerp geagendeerd bij de korpschef van de Nationale politie.

BHV-plan

IV VEILIGHEID / CALIMITEITEN EN BHV	OK	niet OK	nvt	Niet GC	OK	niet OK	nvt	Niet GC
a. BHV-Plan	391	94%	12	3%	0	0%	11	3%
1. Aanwezig, actueel, bekend	135	98%	1	1%	0	0%	2	1%
2. Ontruimings-oefening recent	131	95%	5	4%	0	0%	2	1%
3. Evaluatie	125	91%	6	4%	0	0%	7	5%
	89	93%	4	4%	0	0%	3	3%
	31	97%	0	0%	0	0%	1	3%
	30	94%	1	3%	0	0%	1	3%
	28	88%	3	9%	0	0%	1	3%

In 2023 constateerde de commissie dat 16 keer (2022:46), waarvan het 4 keer bureaus met alleen ophoudkamers betref, niet conform de voorschriften is gehandeld. Bij 5 (2022:18) bezoeken, waarbij het een (2022:5) keer een bureau met ophoudkamers betref, werd geen (recent) verslag van een ontruimingsoefening aangetroffen. Een enkele keer werd dit bij een navolgend bezoek nogmaals geconstateerd.

Hoewel de commissie constateert dat sprake is van een grote verbetering, blijft zij aandacht vragen voor het houden van ontruimingsoefeningen. Wettelijk is vastgesteld dat per politiecellencomplex/ophoudruimte minimaal twee keer per jaar een ontruimingsoefening dient te worden gehouden, waarbij tenminste bij een oefening het hele pand ontruimd dient te worden. De teamchef Arrestantentaken draagt zorg dat de oefeningen daadwerkelijk worden gehouden in een politiecellencomplex. Voor de ophoudruimtes die zich niet bevinden in een politiecellencomplex gelden dezelfde plichten. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de verantwoordelijke teamchef. Hoewel de commissie verheugd is met de toename van de ontruimingsoefeningen is een (1) keer per jaar onvoldoende. De tabletop-oefeningen moeten gezien worden als een aanvulling op de reguliere (fysieke) ontruimingsoefeningen. De commissie constateerde negen keer dat de verslagen met evaluatie niet waren opgeborgen in de ontruimingskoffer in de daarvoor bestemde map. Niet overal is men bekend met deze werkwijze. Een enkele keer was het verslag summier en bood dit zeer weinig informatie over het verloop van de oefening, de verbeterpunten en hoe deze worden aangepakt. Over de verzending van de formulieren zijn opnieuw afspraken gemaakt en afgestemd met de BHV-coördinator en de ambtelijk secretaris.

Naar aanleiding van de evaluaties van ontruimingsverslagen heeft de commissie kunnen constateren dat er momenten waren dat niemand toegang heeft tot de Traka-kast, met alle risico's van dien. In ieder geval dienen alle BHV'ers hiervoor geautoriseerd te zijn.

Blusmiddelen

In 2023 werden door de commissie geen (2022:10) periodiek ongecontroleerde en niet onderhouden blusmiddelen aangetroffen.

Afleggen wapen

De commissie constateerde in 2023 twee (2022:5) keer dat een politieambtenaar met zijn wapen de cellengang betrad. Het Landelijk reglement Arrestantenzorg (artikel 2.4) en het Algemeen huishoudelijk reglement (artikel 2.5) benoemen het verbod op (vuur)wapen en pepperspray in de cellencomplexen en andere ruimtes waarin ingesloten zich kunnen bevinden. De Operationeel Coördinator (OPCO) dient te zorgen

voor de naleving van dit verbod. Dit geldt ook voor het in januari 2022 in gebruik genomen stroomstootwapen.

Hoewel een percentage van 3% weinig lijkt ten opzichte van het aantal inspecties (170) vraagt de commissie hier extra aandacht voor. Niet alleen is het afleggen van een wapen wettelijk benoemd, maar gaat het om de eerste plaats om de eigen veiligheid, die van de ingeslotenen en collega's.

V Bijzondere aandachtspunten

V BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN	CELLEN Aantal Controles 138	OPHOUDKAMERS Aantal Controles 32
OK	77%	66%
Niet OK	4%	5%

De commissie heeft in 2023 aandacht besteed aan de landelijke aandachtspunten:

- 1) Zorg voor personen met verward gedrag.
- 2) Bedrijfshulpverlening.

Het onderdeel: "Zorg voor personen met verward gedrag" wordt nader besproken in hoofdstuk VIII.

Het onderdeel: "Bedrijfshulpverlening" is al aan bod gekomen in hoofdstuk IV.

VI Ontvangst, rondleiding, verkregen informatie

VI ONTVANGST, RONDELEIDING, VERKREGEN INFORMATIE	CELLEN Aantal Controles 138	OPHOUDKAMERS Aantal Controles 32
OK	100%	95%
Niet OK	0%	5%

In 2023 heeft de Commissie 170 (2022:140) inspectiebezoeken uitgevoerd, verspreid over 31 locaties. De commissie werd bij haar inspectiebezoeken in 2023 opnieuw professioneel en correct bejegend. Zij ervaren veelal enthousiaste en bevlogen medewerkers, die de commissie uitgebreid te woord staan. Eenmaal kon de commissie haar inspectie niet uitvoeren doordat er een ernstig misdrijf had plaatsgevonden en het gehele bureau daarvoor ingezet werd. De commissie heeft begrip dat in dit specifieke geval er geen ruimte was de commissie te begeleiden.

VII Eventuele toevoegingen

Regio specifieke items zijn niet van toepassing.

VIII Specifieke aandacht voor jeugdigen, verslaafden en psychische aandoeningen

De commissie heeft bij haar inspecties extra aandacht voor deze categorie ingeslotenen. Zij probeert zoveel mogelijk met ingesloten jeugdigen in gesprek te gaan. Het is niet altijd mogelijk om met ingeslotenen met psychische aandoeningen te spreken. De commissie respecteert in deze gevallen het advies van de arrestantenverzorger en/of arts.

Bij haar inspecties in 2023 trof de commissie in totaal 52 (2023:22) jeugdige ingeslotenen (<18 jaar) aan. Van dit aantal heeft de commissie met 30 jeugdigen gesproken. Twee keer constateerde de commissie dat ondanks afspraak (zie: Landelijk Reglement Arrestantenzorg onder punt 5.4, p. 14), er geen vast contactpersoon voor deze jeugdige was aangesteld. Beide keren betrof het een ingeslotene op een van de basisteams. Daar het om kleine teams gaat is het aanwijzen van een vast contactpersoon niet altijd mogelijk. Desondanks heeft de commissie geen aanwijzingen, dat de goede zorg niet wordt verleend.

In haar jaarverslag van 2022 heeft de commissie uitgebreid stilgestaan bij het thema ingeslotenen met een psychische aandoening. Ook in 2023 is dit een thema dat blijvend aandacht behoeft. Hoewel het niet (meer) de bedoeling en zelfs verboden is om mensen met verward gedrag/psychische problematiek in te sluiten bij de politie, tenzij er sprake is van een (mogelijk) strafbaar feit, staat de politie nog steeds geregeld voor dilemma's. Soms is er (nog) geen crisisplek in de kliniek en is het niet wenselijk een dergelijk persoon zonder toezicht te laten. De commissie concludeert dat er te allen tijde situaties zullen zijn waar de politie als eerste ter plaatse zal zijn en zal moeten handelen (zorgplicht). Van de politie wordt ook verwacht hulp te verlenen indien nodig. Dit vergt van de politie een bepaalde expertise en de commissie bepleit specifieke aandacht en (bij-)scholing hiervan aan de arrestantenverzorgers.

IX Bevindingen van arrestanten

Bevindingen van arrestanten

In 2023 werden in totaal 539 (2022:384) ingeslotenen aangetroffen, waarvan 53 (2022:20) jeugdigen (<18 jaar). Met 170 (2022:116) daarvan is een gesprek gevoerd, een percentage van 32%. Hiervan betrof het 30 jeugdigen (<18 jaar).

De commissie streeft ernaar om zoveel mogelijk in gesprek te gaan met de arrestanten en is voor haar oordeel mede afhankelijk van de kwaliteit van registratie. Diverse keren heeft de commissie afgezien van een gesprek met de ingeslotene. Soms was de arrestant net binnengebracht waardoor hij/zij nog nauwelijks iets over de verzorging en bejegening kon zeggen. In andere gevallen waren de ingeslotenen de Nederlandse taal niet of onvoldoende machtig, zaten de ingeslotenen net in verhoor/gesprek met advocaat of waren zodanig onder invloed van drugs of drank en daardoor niet aanspreekbaar. Ook was er een aantal ingeslotenen die geen behoefte hadden om in gesprek te gaan met de commissie. Van de vertaalcomputer op het cellencomplex Den Haag is door de commissie een aantal keren gebruik gemaakt. Een aantal ingeslotenen was in verband met hun psychische klachten ingesloten in een observatiecel, waarvan een aantal is gesproken.

Overzicht ingediende (schriftelijke) klachten over verblijf

De commissie heeft in 2023 kennisgenomen van de binnengekomen klachten die betrekking hebben op arrestantenzorg. Volgens de cijfers van bureau Veiligheid, Integriteit en Klachten (VIK) zijn er in 2023 15 (2022:11) klachten geregistreerd over de arrestantenzorg. Hiervan waren negen klachten afkomstig van demonstranten van Extinction Rebellion naar aanleiding van hun aanhouding op 11 maart 2023. Het ging met name over het verblijf in de DJI-bus.

Alle klachten bestaan uit meerdere klachtelementen. In de andere zes ingediende klachten ging het drie keer over het al dan niet tijdig overbrengen naar een ziekenhuis. Bij deze drie klachten bleek dat een politiearts was opgeroepen. Het is de politiearts die een beslissing neemt in deze kwestie, evenals over welke medicatie wel of niet aan de ingeslotene mag worden verstrekt. Van deze klachten zijn een deel opgeschort in verband met lopende strafzaken. Wel is met klagers na het indienen van de klacht gesproken. Indien de klacht terecht was, zijn excuses gemaakt.

Bijlage

Locatie ²	Adres	Reguliere cel	Ophoudruimte	Observatiecel	Ophoudruimte met camera	Claustrofobie cel	Jongen/Meisje cel	Groeps cel	Luchtplaats	Totaal
Cellencomplex Den Haag	Burgemeester Patijnlaan 35	49	5	2					2	56
Jan Hendrikstraat Den Haag	Jan Hendrikstraat 85	6	6	1					1	13
De Heemstraat Den Haag	De Heemstraat 168	5	2	1						8
Hoefkade Den Haag	Hoefkade 350	6	2	1						9
Overbosch Den Haag	Vlaskamp 1	6	2	1						9
Loosduinen Den Haag	Aaltje Noordewierstraat 401	6	4	1						11
Scheveningen Den Haag	Nieuwe Parklaan 250	8	2							10
Segbroek Den Haag	Fahrenheitstraat 192	2	3	1						6
Laak Den Haag	Slachthuislaan 25	6	2	1						9
Beresteinlaan Den Haag	Beresteinlaan 6	5	3	1						9
Zuiderpark Den Haag	Mr. P. Droogleeve Fortuynweg 111	3	3	1					1	7
Leidschenveen-Ypenburg	Brigantijnlaan 305	4	4						1	8
Zoetermeer	Burgemeester Wegstapelplein 1	11	5	1					1	17
Leidschendam-Voorburg	Temeculaplein 1	7	2	1					1	10
Wassenaar	Hofcampweg 102	2	2	1						5
Pijnacker-Nootdorp	Nootdorpseweg 5	2	5							7
Rijswijk	Sir Winston Churchillaan 271	4	2	1					1	7
Westland	Vierschaar 1, Naaldwijk	7	3	1					1	11
Delft	Jacoba van Beierenlaan 1	21	5	1					1	27
Bollenstreek Noord	Heereweg 306 Lisse				3					3
Katwijk	Piet Heinlaan 140		3							3
Cellencomplex Leiden	Langegracht 11	20	4	2	2	1				29
Leiden Midden	Langegracht 11				5					5
Alphen aan de Rijn	Kees Mustersstraat 2				6					6
Kaag & Braasem	Aardamseweg 71 Ter Aar		2							2
Cellencomplex Gouda	Nieuwe Gouwe Oostzijde 2	20		2	4	1				27
Gouda	Nieuwe Gouwe Oostzijde 2		4							4
Zuidplas/Waddinxveen	Limaweg 35		3							3
Krimpenerwaard	Hof ter Bergen 22, Bergambacht				2					2
AVIM	Burgemeester Patijnlaan 35		4					2		6
Rechtbank Den Haag	Prins Clauslaan 60		50	5			2			57

² Bron Inspectie V&J: deelverslag Arrestantenzorg Eenheid Den Haag | 7 april 2015 |

